

PL-SK

Interreg

Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

Multimodálna doprava

v programe INTERREG V-A Poľsko – Slovensko 2014-2020

Predstavujeme Vám materiál o pravidlách realizácie projektov v rámci špecifického cieľa 2. prioritnej osi. „Zvýšenie cezhraničnej dostupnosti pohraničia prostredníctvom rozvoja multimodálnej dopravy“ a príklady projektov realizujúcich tento cieľ v iných programoch INTERREG. Dúfame, že tento materiál uľahčí orientáciu v programových pravidlách a priblíži, aké aktivity môžu byť spolufinancované v rámci programu a napovie ako využiť konzultácie počas procesu prípravy projektov. Predstavené príklady môžu stanoviť inšpiráciu na zvýšenie kvality vlastných nápadov a projektov.

Problematika multimodálnej dopravy je komplikovaná, osobitne na oprávnenom území Programu Poľsko-Slovensko. Terén je členitý, slabo zaľudnený v porovnaní s inými regiónmi, s oveľa menšou hustotou väčších obcí. Rovnako dôležitý vplyv majú aj právne podmienky susediacich krajín. To všetko spôsobuje, že dopravná sieť, ako aj realizovaná úroveň služieb v oblasti verejnej dopravy na poľsko-slovenskom pohraničí, sú nízke a predstavujú jednu z najslabších stránok pohraničia. Potvrdila to socio-ekonomická analýza realizovaná pre aktuálne programové obdobie. Hlavným problémom sa javí malý počet autobusových a železničných spojení medzi krajinami a aj nedostatok infraštruktúry umožňujúcej obyvateľom a turistom pohodlné cestovanie rôznymi formami verejnej dopravy. Preukázané problémy rozhodli o zapojení Programu v tejto problematike. Cieľom Programu je vytvorenie nových cezhraničných služieb udržateľnej dopravy a lepšiu integráciu existujúcich služieb.

Socio-ekonomická analýza oprávneného územia programu (vypracovaná pred implementáciou Programu) zistila, že doprava zohráva v poľsko-slovenskom pohraničí prvoradú úlohu. Je kľúčová na zabezpečenie prístupnosti a rozvoja oblasti, a to nielen z hospodárskeho, ale aj sociálneho hľadiska. Okrem toho socio-ekonomická analýza ukazuje, že mimoriadne dôležitou otázkou pre obyvateľov a turistov je verejná doprava. Napriek tomu je stav spojení stále neuspokojivý. Spojenia medzi jednotlivými obcami zabezpečuje 18 prepravných spoločností, napr. PKS Bielsko-Biała, PKS Krosno. Treba uviesť, že značnú časť spojení na území regiónov, subregiónov a okresov zabezpečujú súkromní prepravcovia rôzneho druhu. Na slovenskej strane je zabezpečenie verejnej dopravy jednou z úloh štátnych orgánov na regionálnej úrovni. V Prešove pôsobia 4 prepravcovia – SAD Prešov, SAD Humenné, SAD Poprad a SAD Karpaty Stará Ľubovňa, v Žiline SAD Žilina a SAD LIORBUS Ružomberok.

Program umožňuje realizáciu projektov v oblasti analýzy miestnej cezhraničnej premávky, ktorá uľahčí v projekte alebo už mimo neho prijať rozhodnutie o možných alternatívach rozvoja cezhraničnej verejnej dopravy. Podrobná analýza oblasti zohľadňujúca právne a sociálne aspekty a podrobnejšie rozhovory

PL-SK

Interreg

Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

s potenciálnymi žiadateľmi, ktorí majú spôsobilosti v tejto oblasti a prijímateľmi podobných projektov, môžu odhaliť možnosti rozvoja verejnej dopravy vrátane tej multimodálnej na poľsko-slovenskom oprávnenom území. Preto chceme motivovať potenciálnych žiadateľov aktívne pôsobiacich v tematike verejnej dopravy, príp. tých, ktorí majú o túto problematiku záujem, aby sa oboznámili s nižšie uvedeným materiálom a využili príležitosti, ktoré ponúka Program Interreg V-A Poľsko-Slovensko na spolufinancovanie svojich projektov.

Pravidlá týkajúce sa podrobného cieľa „Zvýšenie cezhraničnej dostupnosti oblasti pohraničia prostredníctvom rozvoja multimodálnej dopravy“

Po prvé, je dôležité, aby všetky aktivity realizované v rámci tejto osi boli spojené s prekračovaním hranice, a netýkali sa len cestovania po oprávnenom území na jednej strane hranice.

Po druhé, realizácia aktivít musí vychádzať z reálnych, diagnostikovaných miestnych potrieb v oblasti dopravy. V etape uchádzania sa o poskytnutie finančného príspevku sa vyžaduje doplňujúci materiál vypracovaný žiadateľmi, napr. príslušné diagnózy, vlastné materiály, sektorové analýzy znázorňujúce východiskovú situáciu komunikačných spojení oblasti, v ktorej sa plánuje realizácia projektu (v prípade projektu schváleného na realizáciu môžu náklady na vypracovanie analýz predstavovať oprávnené náklady v rámci nákladov na prípravu).

Po tretie, projekty by mali mať reálnu šancu na pokračovanie alebo rozvoj v podobe nových iniciatív po skončení daného projektu.

Program sa zameriava hlavne na mäkké aktivity spojené s:

- koordináciou cestovných poriadkov autobusov, vlakov, či iných spôsobov dopravy realizovaných verejnými a súkromnými dopravcami atď., pôsobiacimi na oboch stranách hranice, ktorej výsledkom bude skrátenie času čakania na najbližší spoj, pričom treba pamätať na to, že súkromné subjekty nemôžu byť prijímateľmi Programu;
- poskytovaním informácií o možnosti cestovať cez hranicu verejnou dopravou;

PL-SK

Interreg

Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

- poskytovaním informácií o novovytvorených, príp. menej známych cezhraničných spojeniach a ich propagáciou – týka sa náležitého označenia zastávok, ako aj informačno-propagačných kampaní venovaných týmto spojeniam;
- tlačou rôznych informačných materiálov, letákov, informačných máp o možnosti cestovania cez hranicu, zmene existujúcich trás spojení a vzniku nových atď.;
- vytvorením portálov, internetových aplikácií, ktoré uľahčujú cestovanie v poľsko-slovenskom pohraničí (nástroje na vyhľadávanie spojení), ale aj tých, ktoré majú informačný charakter; portály a aplikácie majú komplexne informovať o možnostiach presunu rôznymi dopravnými prostriedkami po území zahrnutom v projekte, ako aj poskytovať praktické rady pre cestujúcich (napr. o právnych rozdieloch, konzekvenciách využitia cestnej alebo železničnej dopravy atď.);
- vytvorením spoločných lístkov na cezhraničnú verejnú dopravu, možné je taktiež vytvorenie automatov na lístky na takúto dopravu; spoločný lístok zakúpený na poľskej strane by tak platil aj pri využití verejnej dopravy na slovenskej strane;
- zabezpečením „centier služieb a informácií pre cestujúcich“, ktorí cestujú cez hranicu – kde má cestujúci možnosť získať informácie o tom, ako cestovať cez hranicu, ako naplánovať cestu, aké sú alternatívy dopravy do cieľa na druhej strane hranice;
- analýzou miestnej cezhraničnej premávky, ktorá uľahčí prijať rozhodnutie o možných alternatívach rozvoja cezhraničnej verejnej dopravy (týka sa rovnako najziskovejších komunikačných ciest, prostriedkov osobnej dopravy, ako aj prepravcov). Môžu byť taktiež hlavnou témou projektu – takto vypracované analýzy môžu získať finančný príspevok v rámci pilotného projektu;
- finančný príspevok na investičné aktivity, napr. výstavba parkovacích miest integrovaných s prestupnými miestami verejnej dopravnej siete s cieľom dostať sa na konkrétne miesto v partnerskej krajine.

Pozor, program spravidla nepredpokladá možnosť financovania nákladov na verejnú dopravu, napr. finančný príspevok pre majiteľov dopravných prostriedkov, nákup dopravných prostriedkov. V takom prípade je lepšie zvážiť prenájom alebo lízing.

V prípade, ak sa rozhodneme pre aktivity uvedené vyššie, je potrebné zohľadniť a zanalyzovať možnosť výskytu štátnej pomoci v projekte, keďže ide o sektor dopravných služieb a môže to byť spojené s vytváraním príjmov. V prípade pomoci de minimis treba pamätať aj na dodatočné limity pre tento typ aktivít.

Partnermi projektu môžu byť hlavne:

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

- územná samospráva a jej organizačné zložky
- organizácie zriaďované štátom, krajom, obcou, mestskou časťou a združením obcí;
- neziskové mimovládne organizácie;
- európske zoskupenia územnej spolupráce;
- vedecké a výskumné organizácie.

Kompletný zoznam potenciálnych prijímateľov Programu je dostupný tu /[príloha č. 1 príručky pre prijímateľa](#)/

Cieľové skupiny:

- obyvatelia oprávneného územia;
- osoby z iných území, napr. turisti, obchodní zástupcovia ktorí dočasne na krátky čas navštevujú programové územie;

Maximálne obdobie realizácie projektu: 36 mesiacov

Minimálna hodnota finančného príspevku: 200 tisíc eur

Maximálna hodnota finančného príspevku: 3 milióny eur

PL-SK

Interreg

Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

Konzultácie so spoločným technickým sekretariátom a regionálnymi kontaktnými bodmi

Existuje možnosť konzultovať návrh projektu so spoločným technickým sekretariátom a regionálnymi kontaktnými bodmi v každom regióne oprávneného územia programu ([nájdí Regionálny kontaktný bod](#)). Konzultácie so sekretariátom možno viesť elektronickou poštou (pomocou [kontaktného formulára](#) a na e-mailovej adrese kontakt@plsk.eu), alebo sa s nami stretnúť osobne. Konzultácie prebiehajú v rámci vopred stanovených termínov. Preto vás prosíme, aby ste si návštevu naplánovali s predstihom.

V rámci konzultácií sa zameriavame na projekt ako celok. Nie je možné potvrdiť oprávnenosť jednotlivých úloh bez širšieho kontextu. Projekt musí byť logický, konzistentný a reagovať na potreby oprávneného územia programu.

Pred konzultáciami odporúčame pripraviť si náčrt projektu obsahujúci aspoň tieto prvky:

- definovanie cieľa na základe identifikovaných potrieb pohraničia,
- vytvorenie partnerstva, prípadne pokračovanie partnerskej spolupráce,
- stanovenie úloh, ktoré prispievajú k dosiahnutiu cieľa a ukazovateľov programu,
- predstavenie plánovaného cezhraničného efektu.

Predloženie spomenutého náčrtu uľahčí proces konzultácií a vzájomné pochopenie.

Pre tých, ktorí zvažujú využitie tejto cezhraničnej príležitosti po prvý raz, budú výborným priestorom na otázky informačné stretnutia organizované regionálnymi kontaktnými bodmi. Počas týchto stretnutí bude možné obdržať informácie o programe, pravidlách spolupráce, či odporúčaní na prípravu dobrého projektu. Bude to nepochybne príležitosť na spoznanie ľudí zaangažovaných v tejto tematike, podelenie sa o skúsenosti, praktiky, problémy. Spoločné diskusie môžu napomôcť vzniku nových riešení. Detailné informácie o termínoch týchto stretnutí sú dostupné na web stránke Programu a web stránkach regionálnych kontaktných bodov.

Chceli by sme vás obzvlášť upozorniť na Program a Príručku pre prijímateľa, v ktorých nájdete dôležité informácie týkajúce sa partnerstva, cezhraničnosti, pridanej hodnoty projektu, ako aj odporúčania týkajúce sa práce na projekte.

PL-SK

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

Treba však zdôrazniť, že pozitívne alebo negatívne stanovisko STS alebo RKB počas konzultácií nápadu na projekt nerozhoduje o jeho výbere, príp. zamietnutí monitorovacím výborom programu. Toto stanovisko má pomocný charakter a rozhodnutie o výbere projektu na poskytnutie finančného príspevku je v kompetencii monitorovacieho výboru.

Ak máte nápad na projekt, ktorý spadá do nášho Programu, ale hľadáte partnera/partnerov na jeho realizáciu, prosíme o vyplnenie formulára spolupráce a odoslanie ho tak na Spoločný technický sekretariát, ako aj do Regionálnych kontaktných bodov. Vyplnenie formulára spolupráce v oboch jazykoch – poľskom a slovenskom – uľahčí nájdenie partnerov.

PL-SK

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

Projekty z oblasti multimodálnej dopravy realizované v iných programoch INTERREG, ktoré môžu byť inšpiráciou pre žiadateľov plánujúcich realizovať projekty v programe Poľsko – Slovensko

Príklad 1

1. Cieľ projektu

Cieľom projektu je zvýšenie prístupnosti periférnych oblastí v regiónoch pohraničia prostredníctvom zlepšenia spojení verejnej dopravy (železničné, alternatívne autobusové) a ich prepojenia s najbližšími uzlami siete TEN-T za hranicou.

2. Aké sú aktivity v rámci projektu

Projekt pozostáva z troch prvkov:

- a) zlepšenie riadenia,
- b) spoločné plánovanie,
- c) implementácia výsledkov projektu v praxi (prevádzková časť).

Identifikovalo sa, že je potrebné:

- posilniť profesionálnu medzirezortnú spoluprácu a spoluprácu medzi rezortmi a regiónmi, s cieľom zlepšiť a uľahčiť proces rozhodovania a tvorby politiky medzi cezhraničnými regiónmi;
- vypracovať usmernenia a spoločný akčný plán v oblasti, ktorá zahŕňa zriadenie riadiaceho výboru pre cezhraničné regióny v periférnych regiónoch ďaleko od siete TEN-T;
- a zjednotiť požiadavky týkajúce sa otázky dopravy v jednotlivých regiónoch pohraničia medzi krajinami (napr.: využitie vlakov v pohraničnej oblasti, povolení na vykonávanie prepravných činností v druhom štáte).

PL-SK

Interreg

Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

Projekt predpokladá:

- 1) prehľad existujúcich subjektov zapojených do politiky v oblasti dopravy a poskytujúcich služby, ktoré majú vplyv na spojenie v oblasti pohraničia vrátane vytvorenia zoznamu osôb, ktoré budú pozývané na workshopy, školenia (tvorcovia politik, experti),
- 2) zorganizovanie školení, workshopov v spolupráci s inými periférnymi oblasťami, v dôsledku čoho sa získa sieť spolupráce medzi regiónmi,
- 3) vypracovanie spoločného akčného plánu, ktorý podrobne stanoví spôsoby odstraňovania prekážok vrátane uvedenia inštitucionálnych, organizačných a technických aktivít, ktoré môžu zlepšiť verejnú dopravu v oblasti pohraničia a opisu rámcov spoločného postupu.
- 4) následne je potrebné špecifikovať navrhované vypracované možnosti zlepšenia fungovania dopravy, pričom sa uvedú minimálne 2 varianty financovania a podrobné organizačné a technické podmienky,
- 5) v ďalšej etape prichádza na rad analýza a posúdenie existujúcich spojení, ktoré by sa mali zlepšiť a realizácia pilotného programu,
- 6) vypracovanie spoločného plánu aktivít v budúcnosti.

3. Čas realizácie, rozpočet, partnerstvo

Projekt realizuje veľký počet partnerov pochádzajúcich z 5 štátov, preto je čas naplánovaný na jeho realizáciu pomerne dlhý a predstavuje 36 mesiacov. Taktiež rozpočet odzrkadľuje rozsah projektu – celková hodnota projektu predstavuje 2,4 mil. eur.

Partneri zastupujú, okrem iného:

- centrálné, regionálne a miestne orgány
- spoločnosť s r. o., ktorú založili regionálne orgány (pôsoiace v oblasti dopravy) vo forme poskytovania verejných služieb regionálnej rozvojovej agentúry
- výskumné centrum akadémie vied
- združenie, ktoré v regióne vykonáva prepravu turistov úzkorozchodnou železničkou a zaoberá sa propagáciou železničnej dopravy atď.

PL-SK

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

4. Ukazovatele

V rámci projektu sa vykonávajú aktivity zamerané na dosiahnutie týchto naplánovaných ukazovateľov.

1. Počet stratégií a akčných plánov vypracovaných a/alebo zrealizovaných na účel zlepšenia regionálnej osobnej dopravy (predpokladaná hodnota ukazovateľa 4 – ako stratégia/akčný plán sa prijíma dokument)
2. Počet nástrojov a/alebo služieb vytvorených a/alebo zrealizovaných na účel zlepšenia regionálnej osobnej dopravy (predpokladaná hodnota ukazovateľa 7 – príklady nástrojov: zoznam inštitúcií a osôb, ktoré sa zaoberajú dopravou, vypracovanie dvoch variantov spoločného financovania a investícií).
3. Počet pilotných aktivít implementovaných na účel zlepšenia regionálnej osobnej dopravy (predpokladaná hodnota ukazovateľa 11 – projekt má rôzne etapy, naplánované pilotné aktivity, ktoré sa majú splniť, sú priradené k jednotlivým etapám a na základe toho je sú pilotné aktivity vybrané, napr.: hodnotenie a prispôsobenie existujúceho spojenia medzi obcami A a B, plán nového železničného spojenia medzi obcami C a D, štúdia o budúcej trase autobusovej linky medzi obcami F a G, rozvoj a plánovanie prestupného centra v lokalite X, prieskum týkajúci sa budúcej modernizácie železničného spojenia medzi lokalitami K a L)
4. Počet školení zrealizovaných na účel zlepšenia regionálnej osobnej dopravy (predpokladaná hodnota ukazovateľa 2 – ako výstup tejto aktivity bola stanovená realizácia školení/seminárov v spolupráci s inými regiónmi pre tvorcov politik v oblasti dopravy, pre osoby, ktoré prijímajú rozhodnutia a pre expertov)

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

Príklad 2

PROJEKT/PROGRAM: Mobilita vo vidieckych oblastiach v európskych regiónoch postihnutých demografickými zmenami/ Program pre strednú Európu 2014 – 2020

SKRATKA: RUMOBIL

1. Ciel' projektu:

1. cieľom projektu je podpora nadnárodnej spolupráce medzi štátnymi orgánmi a ich dopravnými subjektmi cez vytvorenie platformy na výmenu poznatkov,
2. umožnenie tvorby nápadov prostredníctvom spúšťania pilotného využívania najmodernejších nástrojov a riešení,
3. vykonanie revízie dopravnej politiky s cieľom lepšie uspokojovať meniace sa potreby v oblasti mobility.

Vďaka projektu vzniknú inováčné dopravné riešenia (okrem iného systémy IT), ktoré znížia závislosť mobility od individuálnych dopravných prostriedkov v prospech prostriedkov verejnej dopravy, na územiach vidieckych oblastí obzvlášť zasiahnutých demografickými zmenami.

2. Aké sú aktivity v rámci projektu

Aktivity:

- 1) pilotné aktivity – vytvorenie stratégie (rôzne aspekty dopravnej politiky a prognózy zmeny dopytu po verejnej doprave v nadchádzajúcich rokoch) a príprava na prijatie politických rozhodnutí v ôsmich partnerských regiónoch prostredníctvom zlepšenia ich dopravných plánov,
- 2) overenie série inováčných spôsobov uplatnenia/nástrojov¹ v období od 12 do 18 mesiacov (s cieľom dozvedieť sa, akým spôsobom môžu byť málo zaľudnené najvzdialenejšie oblasti lepšie prepojené s dopravnými uzlami),

---

¹ Úlohou poľského partnera (Mazowieckie vojvodstvo) je realizácia pilotného projektu, ktorý pozostáva z vybavenia koľajových autobusov, ktoré sú majetkom vojvodstva a využívajú ich Mazowieckie železnice, prijímačmi satelitného signálu GPS, a ktoré premávajú na linke Nasielsk – Sierpc a Kutno – Płock. Týmto spôsobom je možné získať presné informácie o lokalizácii vlakov, potenciálnych meškaniach a ďalšie údaje, ktoré sa dajú

PL-SK

Interreg

Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

- 3) vytvorenie siete spolupráce umožňujúcej riešenia založené na:
  - spoločne zanalyzovaných osvedčených postupoch²,
  - spojených poznatkov partnerov a zainteresovaných strán,
  - učenia sa z pilotných projektov a
  - nových nápadov³,
- 4) cieľom informačných a propagačných aktivít je získanie politickej podpory pre zmenu dopravnej politiky a prijatie stratégie pre oblasť presahujúcu jednotlivé partnerské regióny,
- 5) aktivity v rámci projektu sa uskutočnia vo forme návštev na mieste, nadnárodných workshopov a analýzy v sídlach výskumných inštitúcií, ktoré sa zúčastňujú na programe.

3. Čas realizácie, rozpočet, partnerstvo

Projekt realizuje 13 partnerov zo 7 krajín strednej Európy. Čas trvania projektu predstavuje 36 mesiacov. Celková hodnota projektu je 2,7 mil. €.

Partneri, okrem iných zastupujú:

---

vygenerovať prostredníctvom prenosových zariadení. Zhromaždené informácie budú po spracovaní elektronicky prístupné pomocou počítačového programu (aplikácia), ktorý si bude môcť každý záujemca (cestujúci) nainštalovať vo svojom mobilnom zariadení (smartfón, tablet a pod.). Pre cestujúcich, ktorí takéto zariadenia nepoužívajú, budú nainštalované elektronické informačné kiosky.

² V rámci projektu sa uskutočnila návšteva v Janove (prístavné mesto a horský typ terénu, lokalizácia na úpätí Apenín), kde sa dá pohybovať pomocou mnohých verejných dopravných prostriedkov: trolejbusy, autobusy, horizontálne aj vertikálne verejné výťahy, lanovky a zubačky, tradičná železnica a malé autobusy v periférnych oblastiach. Okrem toho mesto ponúka: tradičné spojenia s pevným cestovným poriadkom a zastávkami, avšak realizované pomocou malých autobusov a tzv. služby taxi bus, ktoré sa aktivujú po rezervovaní minimálne jednou osobou, s pevnými zastávkami a cestovným poriadkom, realizované pomocou taxíkov v rámci tarify mestskej komunikácie, ponuku dopravy dopĺňa tzv. „drinbus“, t. j. mini autobusy na požiadanie, ktorých trasa sa realizuje na základe objednávky, avšak s použitím záväzných zastávok mestskej dopravy.

³ V saskom meste Meißen v Nemecku bol zavedený pilotný program, ktorý má zabezpečiť dopravu v periférnych oblastiach, ktorý sa nazýva „The Citizen Busses“, na realizáciu prepravy sa využívajú malé autobusy (8 sedadiel), ktoré riadia dobrovoľníci zo združenia obyvateľov, na pevnej trase, s pevným cestovným poriadkom, ešte v tomto roku projekt umožní zaviesť pilotný program RUMOBIL, s podobnými službami realizovanými verejným poskytovateľom služieb.

PL-SK

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

- centrálné, regionálne a miestne orgány,
- spoločnosti, ktoré realizujú verejnú dopravu v regiónoch
- výskumné inštitúcie.

4. Ukazovatele

V projekte sa zrealizujú ukazovatele okrem iného:

1. Počet stratégií a akčných plánov vypracovaných alebo zrealizovaných na účel zlepšenia regionálnej osobnej dopravy (predpokladaná hodnota ukazovateľa: 8 miestnych stratégií a 1 spoločná nadnárodná stratégia, obsahujúca odporúčania týkajúce sa zlepšenia dopravy v periférnych oblastiach),
2. Počet pilotných aktivít implementovaných na účel zlepšenia regionálnej osobnej dopravy (predpokladaná hodnota ukazovateľa 8).

PL-SK

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

Príklad 3

PROJEKT/PROGRAM: Udržateľná mobilita a cestovný ruch v citlivých oblastiach v Alpách a Karpatoch/Program Juhovýchodná Európa 2007–13

SKRATKA: ACCESS2MOUNTAIN

1. Ciele a predpokladané výsledky projektu

Cieľom projektu je dosiahnuť udržateľný cestovný ruch priaznivý pre životné prostredie, a taktiež zabezpečiť dostupnosť a spojenie s obzvlášť citlivými regiónmi Álp a Karpát.

Projekt predpokladá preskúmanie možnosti zvýšenia dostupnosti horských terénov a spojení medzi horskými oblasťami pomocou alternatívnych prostriedkov udržateľnej dopravy, priaznivých pre životné prostredie.

Podrobné ciele sú:

- a) zvýšenie povedomia a rozvoj schopností riešiť problémy spojené s horskou mobilitou, a taktiež tvorba programov mobility v horských oblastiach na rôznych úrovniach;
- b) rozvíjanie cestovného ruchu v horských regiónoch prostredníctvom malých konkurenčných železníc a intermodálnej dopravy zameranej na rozvoj cestovného ruchu;
- c) posilnenie periférnych regiónov prostredníctvom: inovačných ponúk pre turistov, zvýšenia dostupnosti, nových investícií;
- d) zlepšenie stavu životného prostredia, zníženie emisií skleníkových plynov a znečistenia;
- e) posilnenie dialógu na medzinárodnej úrovni a na úrovni EÚ, vypracovanie nových pravidiel pre Karpaty a zvýšenie úlohy Karpatského dohovoru s cieľom posilniť strategickú spoluprácu medzi regiónmi Álp a Karpát.

Predpokladané výsledky projektu zahŕňajú:

PL-SK

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

- a) výmenu osvedčených postupov v oblasti železničnej premávky a udržateľnej multimodálnej dopravy v turistických regiónoch;
- b) preskúmanie možnosti fungovania intermodálnych trás, nových ponúk a spoplatnených služieb, nových integrovaných dopravných a turistických balíčkov v regiónoch;
- c) vytvorenie mäkkých prostriedkov riadenia mobility;
- d) rozvoj stratégie pre komunikáciu, marketing a aktivity zamerané na zvýšenie povedomia v oblasti udržateľného cestovného ruchu a mobility;
- e) vypracovanie stratégie podpory pre Protokol o udržateľnej doprave Karpatského dohovoru.

2. Čas realizácie, rozpočet, partnerstvo

Projekt realizuje 30 partnerov zo 17 krajín z alpských a karpatských oblastí. Čas trvania projektu je 36 mesiacov. Celková hodnota projektu je 2,2 mil.

Partneri, okrem iných zastupujú:

- centrálné, regionálne a miestne orgány,
- spoločnosti, ktoré realizujú verejnú dopravu v regiónoch,
- výskumné inštitúcie, vyššie školy,
- nadácie a združenia pôsobiace v oblasti cestovného ruchu a dopravy.

Za zmienku stojí účasť poľských (Rzeszowska agentúra regionálneho, Ministerstvo životného prostredia, Ministerstvo infraštruktúry) a slovenských (Regionálna rozvojová agentúra Košice, Regionálna rozvojová agentúra Svidník, Ministerstvo životného prostredia) partnerov.

PL-SK

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

3. Projekt v jednotlivých etapách vytvoril rôzne výstupy, ktoré sa týkali týchto oblastí:

a) Analýzy a modely prúdenia premávky:

- Prieskum prúdenia premávky a možné riešenia vo východnom Srbsku
- Prieskum prúdenia premávky a možných riešení v oblasti Maramureš a severnej časti Východných Karpát (Rumunsko)
- Analýza regionálnych údajov týkajúcich sa dopravy a životného prostredia – podkarpatský región (Poľsko) a prešovský (Slovensko).

b) Železnice v cestovnom ruchu:

- Záverečná syntéza v oblasti Regionálnych železníc v cestovnom ruchu – súbor osvedčených postupov
- Súbor najlepších postupov a odporúčania týkajúce sa regionálnych a úzkorozchodných železničných trás v cestovnom ruchu – Správa a predstavenie hlavných zistení a odporúčaní
- Regionálny výkaz existujúcich/obsluhovaných a opustených železníc v regióne Košice a oblasti severného Maďarska
- Úzkorozchodné železničné trasy v Podkarpátí (Poľsko) a Prešovskom regióne (Slovensko)
- Možnosti integrácie existujúcich úzkorozchodných železníc, tradičných železníc a alternatívnych dopravných trás v poľsko-slovenskom pohraničí

c) Multimodálna doprava v cestovnom ruchu:

- Záverečná správa o oblasti multimodálnej dopravy v cestovnom ruchu – súbor najlepších postupov v oblasti multimodálnej dopravy
- Štúdia uskutočniteľnosti cezhraničných intermodálnych trás v regióne severného Maďarska a Košíc (Slovensko)

d) Posilňovanie povedomia a integrácia zainteresovaných strán:

- Záverečná správa projektu

PL-SK

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

- Maramureş. Radosť na dvoch kolesách (brožúra pre cyklistov v Maramureş)
- Brožúra týkajúca sa know-how v oblasti zvyšovania povedomia a školenia – multimodálna doprava a železnice v horských regiónoch
- Regionálna komunikačná stratégia Gesäuse.

Spomenuté správy sú dostupné [na stránke projektu](#).

Príklad 4

Projekt sa týka maximalizácie mobility a dostupnosti služieb v regiónoch postihnutých demografickými zmenami.

1. Súvislosti a ciele projektu

Vzhľadom na demografické zmeny (starnutie spoločnosti a odliv z vidieckych do mestských oblastí) a obmedzené zdroje určené na verejné služby, je prístup obyvateľov málo urbanizovaných území, pre osoby, ktoré sú z rôznych príčin marginalizované, nedostatočný. Miestne orgány majú problém zabezpečiť pre určitú časť spoločnosti prístup k verejným službám, ktoré sa často poskytujú v centrách miest, zároveň je náročné udržiavať ich financovanie v najvzdialenejších, riedko obývaných oblastiach. Projekt predkladá riešenie problémov tohto typu – vznik centier mobility, ktoré budú poskytovať služby mobility.

Ciele projektu sú:

- otestovanie centier mobility ako nástrojov, ktoré umožňujú lepšiu koordináciu služieb v rámci regiónu,
- preukázanie, že centrá mobility môžu prispieť k výraznému zníženiu nákladov na služby, okrem iného: na dopravu prostredníctvom integrácie rôznych riešení v oblasti mobility a prostredníctvom spojenia zdrojov (pochádzajúcich z rôznych prameňov: verejné orgány, fyzické osoby a poskytovatelia služieb),

PL-SK

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

- nájdenie a implementácia dlhodobých koncepcií konania a účinných štruktúr riadenia, s cieľom zabezpečiť financovanie centier mobility aj po skončení projektu,
- zvýšenie inštitucionálnych kapacít regionálnych aj miestnych subjektov pôsobiacich v oblasti poskytovania služieb pre spoločnosť vrátane dopravných služieb,
- rozšírenie poznatkov o inovatívnych a ekonomicky efektívnych dopravných riešeniach (ako napr.: „mobilita ako služba“, sprístupňovanie automobilov alebo doprava na požiadanie) dostupných pre vidiecke a vzdialené oblasti, ktoré obvykle zaostávajú v získavaní moderných riešení.

2. Aktivita

Projekt má štruktúrované aktivity spojené do týchto komponentov:

1. vypracovanie analytickej časti o mobilite vo vidieckych oblastiach a riešení týkajúcich sa dostupnosti, na čo bude vyhradených 15 % rozpočtu projektu – vďaka tejto aktivite vznikne séria materiálov, medzi ktorými budú, okrem iného:
  - a) mapy regiónov spolu s informáciami o čase trvania cesty, poskytovaných službách,
  - b) súpis inovatívnych služieb v oblasti mobility, ktoré fungujú v regióne, ako aj mimo neho a inšpirácií z oblasti mobilných riešení vo vidieckych oblastiach,
  - c) všeobecná štúdia fungovania centier mobility obsahujúca organizačné podmienky,
  - d) regionálna štúdia zohľadňujúca právne, ekonomické a socio-kultúrne aspekty v regióne, v rámci ktorého by malo fungovať centrum mobility,
  - e) posúdenie nákladovej efektívnosti centier mobility.
2. vytvorenie centier mobility na regionálnej a miestnej úrovni, výsledkom čoho bude vznik koncepcii činnosti každého z centier. Na tento účel bude vyhradených asi 20 % rozpočtu projektu.

Predpokladá sa, že dôležitým výsledkom tejto aktivity bude okrem vypracovania koncepcie fungovania a fyzického zriadenia každého z centier aj zabezpečenie zapojenia kľúčových subjektov do činnosti centier a dlhodobá stratégia financovania centier po skončení projektu.

PL-SK

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

3. pilotná implementácia inovatívnych služieb centrami mobility. Zabezpečí sa to prostredníctvom priradenia služieb (identifikovaných ako žiaducich), modelov mobility a potrieb na jednej strane k ponuke poskytovateľov služieb stojacej na druhej strane. Ako pilotné aktivity budú v centrách mobility zavedené tzv. služby v oblasti mobility, okrem iného:
- spájanie vodičov, ktorí majú v automobile voľné miesta, s osobami, ktoré chcú cestovať v danom smere vo vidieckych oblastiach,
  - zdieľanie vozového parku.

Účastníci projektu prijali ako záväzok monitorovanie prijímania služieb poskytovaných prostredníctvom centier mobility.

Táto časť zaberie 20 % rozpočtu projektu.

4. budovanie inštitucionálnych kapacít subjektov v oblasti implementácie inovatívnych a udržateľných riešení v oblasti mobility vo vidieckych oblastiach – zaberie 1/4 rozpočtu projektu.

Aktivity tohto komponentu budú určené pre partnerov projektu, ako aj pre širokú verejnosť vzhľadom na to, že sa v rámci nich predpokladá vypracovanie a sprístupnenie analytických materiálov na túto tému. Dosiahne sa to prostredníctvom:

- organizácie seminárov na tému mobility na vidieku,
  - sprístupnenia databázy poznatkov o inovatívnych riešeniach v oblasti mobility, ktorá bude zohľadňovať medzinárodné skúsenosti,
  - vypracovania príručky umožňujúcej miestnym komunitám prijímať opatrenia zamerané na samoorganizáciu v oblasti zabezpečenia uspokojenia potrieb v oblasti mobility („príručka samoorganizácie v oblasti mobility“),
  - vypracovania usmernení týkajúcich sa budúceho formovania politiky a plánovania v oblasti mobility a dostupnosti vidieckych oblastí,
  - kompedia, ktoré bude obsahovať skúsenosti v oblasti mobility vo vidieckych oblastiach.
5. Zvyšných 15 % rozpočtu bude určených na aktivity spojené so správou, riadením a koordináciou práce partnerov, ako aj na účasť jednotlivých partnerov na konferenciách a veľtrhoch a výmenu skúseností (zdokumentovaných v súhrnných správach vypracovaných špeciálne na tento účel).

3. Čas realizácie, rozpočet, partnerstvo

- Čas realizácie 36 mesiacov.

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

2. Finančný príspevok z EÚ: 2,7 mil. EUR.
3. Partnerstvo:
  - a) Miestne a regionálne orgány – budú zodpovedné za zariadenie centier mobility a budú realizovať pilotné programy mobility.
  - b) Organizácia „pomocného“ typu (zaoberajúca sa poskytovaním sociálnych služieb), ktorej právne postavenie je vymedzené ako „subjekt zastupujúci záujmové skupiny a neziskové organizácie“.
  - c) Praktici, napr. v oblasti dopravy – budú poskytovať služby.
  - d) Predstavitelia akademickej obce a siete poradcov budú poskytovať služby v oblasti prípravy materiálov a prieskumov, ako aj hodnotenia a podávania správ a propagácie vytvorených riešení.
  - e) Orgány na miestnej úrovni sa zapoja v oblasti vymedzenia nevyhnutných právnych podmienok.

4. Výsledky

Projekt prinesie zvýšenie inštitucionálnych kapacít miestnych a regionálnych subjektov v oblasti odstraňovania bariér v prístupe k verejným službám časťou spoločnosti (predovšetkým staršie osoby, deti, osoby žijúce vo vidieckych a vzdialených oblastiach) a v otázkach ich obmedzenej mobility. Výsledky projektu, ktorými budú podľa predpokladov inovatívne služby mobility poskytované pomocou regionálnych centier mobility, budú propagované aj vo forme niekoľkých prác dostupných pre ostatné regióny, ktoré budú chcieť využiť riešenia vytvorené v rámci projektu. Projekt má tiež ambície nájsť odpoveď na otázku, ako zabezpečiť udržateľné a trvalé fungovanie synergie medzi súkromnými a verejnými poskytovateľmi služieb a ich príjemcami a príslušnými orgánmi. Jedným z najdôležitejších výsledkov projektu bude vznik 9 regionálne diferencovaných **centier mobility (CM)** – spájajúcich služby doteraz ponúkané v danom regióne s novou kvalitou riadenia. Budú plniť úlohu databázy poznatkov o dostupných službách a miest, kde sa budú implementovať pilotné aktivity.

Cieľom vzniku centier mobility je:

- a) posilnenie schopnosti riadenia v sektore verejnej dopravy prostredníctvom vytvorenia ponuky nástrojov určených na tento cieľ, digitálnych aj nedigitálnych, napr. systémov IT sprístupňovaných obyvateľom,

PL-SK

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

EURÓPSKA ÚNIA

- b) vytvorenie platformy na spájanie verejných a súkromných poskytovateľov a príjemcov dopravných služieb,
- c) umožnenie spolupráce súkromným a verejným organizáciám zo sektoru dopravy.

Okrem toho:

1. CM sa budú odlišovať z hľadiska lokalizácie, dosahu (miestna alebo regionálna úroveň), právnej formy zriaďovateľa (miestny, regionálny subjekt, MVO, verejný orgán, príp. poskytovateľ dopravných služieb v regióne), ako aj z tematického hľadiska (v závislosti od charakteristiky problémov regiónu, na aké potreby tieto centrá reagujú).
2. CM budú mať možnosť výmeny poznatkov, overovania a hodnotenia rôznych riešení a koncepcií fungovania, žiadosti sa budú zasielať medzi regiónmi.
3. Predbežne sa predpokladá:
  - CM poskytujúce sociálne služby (v oblasti starostlivosti o staršie osoby, starostlivosti o deti),
  - CM integrujúce existujúce možnosti mobility v regióne s pilotnými možnosťami, ako sú doprava na požiadanie alebo systém bicyklov na účel zlepšenia prístupu k roztrúseným autobusovým zastávkam,
  - CM plniace úlohu centra koordinácie informácií o mobilite vo vidieckych oblastiach s infraštruktúrou viackanálového prístupu (webová stránka, infolinka o službách, kancelária), ktoré bude riadiť údaje a informácie prostredníctvom digitálnych aj nedigitálnych systémov a integrovať rôzne možnosti mobility, napr.: spoločné taxíky,
  - CM, ktoré zvýši integráciu dopravných služieb zdravotnej starostlivosti a sociálnej starostlivosti v regióne,
  - CM ako virtuálna trhovacia platforma pre poskytovateľov mobilných služieb a osôb, ktoré potrebujú tieto služby, prostredníctvom ponúkajú aplikácií pre mobilné telefóny alebo tablety, ktoré pomôžu súkromne organizovať služby spojené s mobilitou medzi obyvateľmi.

CM v okrese Bielsko-Biala bude spoločným subjektom okresu a obcí, ktorý spojí prepravcov a cestujúcich, a ktorý bude prispôbovať verejnú dopravu očakávaniam obyvateľov. Bude to informačná platforma (portál/aplikácia) pre plánované dopravné služby, CM však vytvorí aj rámce pre dopravné služby na požiadanie a zdieľanie terénnych automobilov.

Interreg
Poľsko-Slovensko

Európsky fond regionálneho rozvoja

Ďalšie príklady

Okrem vyššie spomenutých, realizovaných projektov v rámci programov Interreg, možno uviesť aj projekty s najglobálnejším a strategickým prístupom. Jedným takým je:

Cross Border Network realizovaný v rámci programu INTERREG V-A Brandenbursko-Poľsko 2014–2020 ([odkaz](#) – partnermi sú: Mesto Frankfurt nad Odrou, Centrum prepravy tovarov vo Frankfurte nad Odrou, okres Słubice a obec Słubice, Kostrzyńsko-słubická špeciálna hospodárska zóna, Poľská colná komora pre logistiku a špedíciu, Európska univerzita Viadrina vo Frankfurte nad Odrou), ako príklad komplexného investičného projektu, ktorý zohľadňuje aj osobnú dopravu.

Avšak príkladom organizácie vytvorenej pre potreby vypracovania a implementácie optimálnej dohody vo veci vypracovania ponúk regionálnej hromadnej dopravy v hornolužickom a dolnosliezskom regióne v oblasti železnice, električkových a autobusových liniek je združenie okresov ZVON ([odkaz](#) – jedným z početných poľských partnerov je Maršalkovský úrad Dolnosliezskeho vojvodstva). Organizácia realizuje množstvo projektov zameraných na integráciu Európy, a najmä regiónu Euro-Nisa. Združenie pripravuje cezhraničné ponuky v oblasti prepravy, má k dispozícii špeciálnu tarifnú ponuku. Odhaľovanie a využívanie skrytého potenciálu regiónov má ešte viac zatriktívniť cezhraničnú ponuku regionálnej osobnej dopravy. Preto sa zapájajú do mnohých [projektov EÚ](#) (ako vedúci alebo projektový partner).

Priaznivý potenciál na realizáciu cezhraničných projektov rôzneho typu má taktiež EZÚS. Využitie Európskych zoskupení územnej spolupráce v kontexte verejnej dopravy bolo predmetom prieskumu, ktorý vykonal Marcin Krzymuski, s názvom „Potenciál EZÚS v hromadnej verejnej doprave v cezhraničnej oblasti“. Autor v tejto práci okrem iného uvádza riešenia identifikovaných právnych problémov, opisuje možnosti prekonania kompetenčnej asymetrie, organizácie spoločného verejného obstarávania a financovania. Ukazuje sa, že mnohé prekážky cezhraničnej prepravy, ktoré sa zdajú byť neprekonateľné, v skutočnosti neexistujú. Túto právnu formu možno využiť napr. na prípravu programových dokumentov a usmernení v oblasti multimodálnej dopravy, efektívnej komunikácie a výmeny poznatkov medzi spolupracujúcimi subjektmi. EZÚS má tiež potenciál na podporu organizátorov, príp. prevádzkovateľov pri realizácii prepravy. Celý obsah materiálu je k dispozícii v uverejnenom článku [tu](#).

Veríme, že tento materiál poslúži ako impulz na tvorbu unikátnych riešení verejnej dopravy na poľsko-slovenskom pohraničí a prispeje k realizácii projektov v rámci Programu Interreg V-A Poľsko-Slovensko 2014-2020.